

Researcher:

Social Science Studies

RSSS
ISSN:2148-2691

(2017) Cilt 5, Sayı IV, s. 680-698

Milli Eğitim Bakanlığının Tavsiye Ettiği Kitapların ve Filmlerin Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına ve Öğretmen Yeterliklerine Etkisi¹

Remzi KILIÇ², Barış ÇAYCI³, Attila Döl⁴, Yusuf GENÇER⁵

Özet

Bu çalışmanın amacı; Milli Eğitim Bakanlığı'nun aday öğretmenlerin okumaları ve izlemeleri için tavsiye ettiği kitap ve filmlerin öğretmen adaylarının öğretmen yeterliklerine ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına olan etkisini belirlemektir. Araştırma tarama modelindedir. Araştırmanın evrenini Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki lisans programlarının son sınıflarında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları; örneklemini ise evren içerisinde tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilen toplam 303 (K=188, E=115) öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliklerinin ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek, Milli Eğitim Bakanlığının tavsiye ettiği kitapları okuma ve filmleri izleme oranlarının ise çok düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının yeterlik ve tutumlarında kitap okuyan ve film izleyen öğretmen adayları lehine anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Adayı
Yeterlik
Tutum
Film
Kitap

The Effect of the Books and Movies Recommended by the Ministry of National Education on Preservice Teachers' Attitudes towards the Teaching Profession and Teacher Efficacy

Abstract

The aim of this study, The Ministry of National Education recommends that the films and books recommended by the candidate teachers for watching and reading should determine the effects of the preservice teachers' attitudes towards the teaching profession and their teacher competencies. The universe of the

Keywords

Preservice Teacher
Efficacy
Attitude
Movie
Book

¹ Bu çalışmanın bir bölümü 6-8 Nisan 2017 tarihinde düzenlenen Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi'nde Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

² Yrd. Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, remziklc@gmail.com

³ Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, bcayci@yahoo.com, adol@ohu.edu.tr

⁴ Doç. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, adol@ohu.edu.tr

⁵ Arş. Gör., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, yusufgencer@windowslive.com

research is Candidate candidates who are studying in the last classes of the undergraduate programs at Niğde Omer Halisdemir University Faculty of Education; (F = 188, M = 115) teacher candidates selected by stratified sampling method within the universe. As a result of the research, it has been determined that the preservice teachers' attitudes towards teaching proficiencies and teaching profession are high and the reading rates of the books recommended by the Ministry of National Education and watching films are very low. In addition, it was determined that there are significant differences in the qualifications and attitudes of teacher candidates in favor of teacher candidates who read books and watch films.

GİRİŞ

Temel amacı, öğrenenlerin bireysel özellikleri dikkate alınarak öğrenme sürecinden anlamlı ve kalıcı bilgiler ile anlayışlar kazanarak çıkması, elde edilen kazanımların günlük yaşamda uygulamalara dökülmesi olan eğitimde yaşanan hızlı gelişmelere ve değişimlere ayak uydurmanın çıkış noktası, öğrenme sürecinin planlayıcısı ve yöneticisi olan öğretmenlerdir. Diğer bir anlatımla, öğrenme sürecinde yaşanacak olumlu olumsuz her bir olgunun sorumluluğunu üstlenen öğretmenler, aldıkları eğitimlere ek olarak sürekli kendilerini yenilemek ve yeterli hale getirmek zorundadırlar. Bu zorunluluğun yerine getirilmesiyle oluşacak sonuç, temelde öğrenenlerin özelliklerinde genelde ise eğitimde yaşanacak nitelik kazanmanın asıl anahtarı olacaktır.

Tutumlar genel anlamda davranışların ardında olan ama davranışlara yön ve ivme kazandıran bir özelliktir. Tutum; bir bireyin nesnelere, insanlara, yerlere, olaylara ve fikirlere yönelik olumlu ya da olumsuz olarak gelişen duygusal eğilimidir (Papanastasiou, 2002). Silah (2000)'a göre ise tutum, davranışların gerisinde bulunan zihinsel bir hazırlık olduğundan doğrudan değil dolaylı yoldan yani bireyin sorulara verdiği cevaplardan yola çıkılarak ölçülebilir. Bu ifadelerden hareketle, tutumların hem davranışları etkilediği ve değiştirdiği hem de davranışların gözlemlenmesi ya da davranışlara yönelik belirtilen ifadelerin incelenmesi ile belirlendiği söylenebilir. Diğer taraftan İnceoğlu (2004), davranışlarla tutumlar arasında doğrusal bir ilişki olduğunu belirterek bu durumu doğrulamaktadır.

Öğretmenlik mesleğine yönelik geliştirilen olumlu tutumlar ise öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının bu meslekte kendilerini yeterli hale getirmek için planlayacakları ve yapacakları her türlü davranış ile sonuçlanmasına neden olacaktır.

Çalışmanın diğer bir boyutu olan öğretmen yeterliği ise Bandura'nın sosyal öğrenme teorisine dayanan öz yeterlik inancından doğmaktadır. Öz yeterliği 'bireyin olası durumları yönetmek için gerekli olan eylemleri organize edip bu eylemleri gerçekleştirme yeteneğine yönelik geliştirdiği inançları' şeklinde tanımlayan Bandura (1997), karşılaşılan bir durumun üstesinden gelmek için gerekli olan planlama ve davranışları ortaya koyma gücüne yönelik geliştirilen düşünceler ile ilgili duruma başarıyla uyum sağlama arasındaki ilişkiye dikkat çekmektedir.

Öz yeterlik inançları, hem meslek olarak öğretmenliğin tercih edilmesini hem de öğretmen olduktan sonra planlanan ve uygulamaya dökülen öğretim sürecindeki tüm değişkenleri etkileyen önemli özelliklerden birisidir. Bir diğer yaklaşımla, öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlilikleri yerine getirebilmeleri, onların iyi eğitim

almalarının yanı sıra bu görev ve sorumlulukları yerine getirebileceklerine ilişkin inançlarıyla da yakından ilgilidir (Yılmaz ve diğerleri, 2004).

Öz yeterlik inancı, çoğunlukla özel alanlarla ilgilidir ve bu özel alanlardan biriside öğretmen öz yeterlik inancıdır. Cherniss (1993, Akt. Brouwers ve Tomic, 2001) mesleklerle ilgili öz yeterlik inançlarına yönelik yapılan çalışmaların, görev boyutu, kişilerarası boyut ve örgütsel boyut olarak kategorize edildiğini belirtmektedir. Bu boyutlardan, mesleki rolün teknik yönleriyle ilgili olan kısmı görev boyutudur ve öğretmenlik mesleğinin görev boyutu içerisinde yer alan öğretmen yeterliğinin merkezinde, öğretmenlerin öğrencilerine daha kaliteli ve etkili bir öğretim verip verememe inancı bulunmaktadır. Diğer bir anlatımla, aynı tutumda olduğu gibi, yine öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinde kendilerini yeterli hale getirmek için planlayacakları ve yapacakları her türlü davranışı planlama ve eyleme dökme inançları hem yeterlik düzeylerini etkileyecek hem de nitelik artımına hizmet edecektir.

Kısacası yukarıda verilen tüm bilgiler ışığında, yeterlik sahibi bir meslek üyesi olmak isteyen öğretmen veya öğretmen adayları duyuşsal özellik taşıyan gerek tutumlarını gerekse de yeterlik algılarını geliştirerek, nitelikli bir öğretmen olabilme yolunda ilk adımı atmış ve planlamasını yapmış olacaktır. Şüphesiz ki nitelik sahibi bir öğretmen olabilme için bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alanlarda planlanması, yapılması veya değiştirilmesi gereken birçok özellik bulunmaktadır. Hatta bu özellikleri geniş bir yelpazede sıralamak da mümkündür. Bu çalışmada öğretmen adaylarının tutumlarını ve yeterliklerini etkilemede Milli Eğitim Bakanlığı'nın önerdiği kitapları okuma ve filmleri izleme durumları incelendiğinden, önerilen eğitimsel film ve kitaplar, yelpazedeki diğer değişkenlerden soyutlanmıştır.

Öğretmen adaylarının aldıkları lisans eğitimleri boyunca tamamlayıcı bir durum olarak nitelendirilebilen boş zaman etkinliklerinden biri olan eğitimsel kitap okuma ve film/belgesel izleme alışkanlıklarının onların nitelik kazanma ve artırma sürecinde öğretmen yeterliklerini ve mesleğe yönelik tutumlarını etkileme durumlarını belirlemeyi amaç edinen bu çalışmada belirlenmiş olan alt problemler şunlardır;

1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, tavsiye edilen kitapları okuma ve filmleri izleme sıklıkları ne düzeydedir?
2. Öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, tavsiye edilen kitapları okuma ve filmleri izleme sıklıkları öğrenim görülen anabilim dalına göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, tavsiye edilen kitapları okuma ve filmleri izleme sıklıkları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
4. Öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları tavsiye edilen kitaplardan en çok okunanlara göre farklılaşmakta mıdır?
5. Öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları tavsiye edilen filmlerden en çok izlenenlere göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada “tarama” modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri; geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2005: 77).

Katılımcılar

Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yılında, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi’ndeki lisans programlarının son sınıflarında öğrenim görmekte olan toplam 498 (K=311, E=187) öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem ise, temel eğitim, sosyal bilgiler ve Türkçe eğitimi, fen ve matematik eğitimi ve güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin son sınıfında öğrenim gören ve evren içerisinden tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilen toplam 303 (K=188, E=115) öğretmen adayından meydana gelmektedir. Katılımcıların, cinsiyetlerine ve anabilim dallarına göre dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine ve Anabilim Dallarına Göre Dağılımları

	Sınıf	Anabilim Dalı							Toplam
		Türkçe	Müzik	Resim	Sosyal	Fen	Matematik		
Erkek	n	15	18	16	8	36	10	12	115
	%	21,4	41,9	59,3	36,4	26,3	24,4	33,4	38
Kadın	n	55	25	11	14	28	31	24	188
	%	78,6	58,1	40,7	63,6	73,7	75,6	66,6	62
Toplam	n	70	43	27	22	64	41	36	303
	%	23,1	14,2	8,9	7,3	21,1	13,5	11,9	100

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen ‘Kişisel Bilgi Formu’ ve Milli Eğitim Bakanlığı’nun tavsiye ettiği filmlerin izlenme ve kitapların okunma sıklıklarını belirlemeye yönelik hazırlanan Kontrol Listesi ile Üstüner (2006) tarafından geliştirilen Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği ve Gibson ve Dembo (1984) tarafından geliştirilen ve Diken (2004) tarafından Türkçeye çevrilerek geçerlik-güvenirlilik çalışmaları yapılan Öğretmen Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formu

Öğretmen adaylarının cinsiyet ve öğrenim görülen anabilim dallarını belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan formdur.

Film ve kitap kontrol listeleri

Öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığı’nun aday öğretmenlerin okuması için tavsiye ettiği kitapları okuyup okumadıklarını ve izlemesi için tavsiye ettiği filmleri izleyip izlemediklerini belirlemek adına araştırmacılar tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan ve ekte sunulan iki boyutlu bir formdur.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği

Araştırmacılar, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek için Üstüner (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanmışlardır. Ölçek tek boyutlu likert tipi bir tutum ölçeğidir. Ölçeğin denemelik formu 11 farklı öğretmenlik programında öğrenim görmekte olan 449 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğine ilişkin olarak yapılan temel bileşenler analizi sonucunda 34 maddenin yer aldığı birinci faktörde faktör yükü değerlerinin .74 ile .41 arasında değiştiği ve faktörün toplam varyansın %30’unu açıkladığı görülmüştür. Ölçeğin toplam puanı ile her bir maddenin madde test korelasyonuna bakılmış ve madde test korelasyon değerlerinin .74 ile .42 arasında değişkenlik gösterdiği bulunmuştur. Ölçeğin ölçüt ölçek geçerliliği .89’dur. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin olarak 116 eğitim fakültesi öğrencisine 4 hafta ara ile iki kez uygulanması sonucu elde edilen puanların kararlılığına ilişkin güvenirlik katsayısı .72 bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach’s Alpha) .93’dür (Üstüner, 2006). Ölçeğin bu araştırma kapsamında hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach’s Alpha) .86’dır.

Öğretmen yeterlik ölçeği

Araştırmacılar, Gibson ve Dembo (1984) tarafından geliştirilen sonra Guskey ve Passaro (1994) tarafından yeniden gözden geçirilerek, geçerlik-güvenirlik çalışmaları yapılan “Öğretmen Yeterlik Ölçeği” kullanmıştır. Bu haliyle beşli likert tipinde kategorize edilmiş orjinal ölçek toplam 21 maddeden oluşmaktadır.

Öğretmen Yeterlik Ölçeğini daha sonra Diken (2004) Türkçeye çevirmiş ve geçerlik-güvenirlik çalışmalarını yapmıştır. Bu çalışmalar neticesinde orijinal ölçekte yer alan 21 madde, 16 maddeye indirgenmiştir. Diken (2004) 16 maddelik ölçeğin geneline ait güvenirlik katsayısını .71, ilk boyuta ilişkin güvenirlik katsayısını .71 ve ikinci boyuta ilişkin güvenirlik katsayısını ise .73 olarak bulmuştur. Yapılan bu çalışmalar neticesinde, Öğretmen Yeterlik Ölçeğinin Türkçe versiyonunun, Türk öğretmenleri ve öğretmen adayları ile kullanılabilir düzeyde geçerli ve güvenilir olduğunu sonucuna varılmıştır. Ölçeğin bu araştırma kapsamında hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach’s Alpha) .72’dir.

Verilerin Analizi

Araştırma sonucu elde edilen verilerin analizinde öncelikle mevcut durumu ortaya koymak amacıyla betimsel istatistikler (frekans, yüzdeler, aritmetik ortalama, standart sapma) yapılmıştır. Dağılımların normalliğini test etmek amacıyla Kolmogorow-Smirnov testi uygulanmış ve her bir bağımsız değişken için bağımlı değişkenlerin %95 güvenle normal dağılım özelliği taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca levene testi uygulanarak varyansların homojenliği test edilmiş ve ulaşılan sonuçlara bağlı olarak parametrik testler kullanılması yönünde karara varılmıştır. Bu sonuçlara bağlı olarak öğretmen adaylarının yeterlik, tutum, kitap okuma ve film izleme sıklıklarının anabilim dalı değişkenine göre farklılaşma durumunu test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve öğretmen adaylarının yeterlik, tutum, kitap okuma ve film izleme sıklıklarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumunu test etmek amacıyla ise t-testi kullanılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın alt problemlerine cevap aramak amacıyla gerçekleştirilen veri analizi sonucu elde edilen bulgular bu bölümde sırası ile sunulmuştur. Araştırmada ilk olarak öğretmen adaylarının öğretmen yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, kitap okuma sayıları ve film izleme sayılarına ilişkin betimsel istatistik sonuçlarına yer verilmiştir.

Ardından araştırmanın alt problemleri çerçevesinde bağımlı değişkenlerin anabilim dalı ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılaşma durumları belirlenmiştir. Son olarak öğretmen adaylarının tavsiye edilen kitapları okuma ve filmleri izleme sıklıklarına ilişkin frekans değerleri sunularak öğretmen adaylarının en çok okunan kitaplar ve en çok izlenen filmlere göre öğretmen yeterliği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarındaki farklılaşma durumları test edilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Öğretmen Yeterliği Puanları, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanları, Kitap Okuma Sayıları ve Film İzleme Sayılarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

	N	Ort.	S. Sapma
Yeterlik	303	52,19	5,30
Tutum	303	131,69	19,16
Kitap	303	2,50	2,32
Film	303	3,52	2,47

Tablo 2'ye göre, öğretmen adaylarının (n=303) öğretmen yeterlik ölçeği puan ortalamaları 52,19, standart sapmalarının 5,30; öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği puan ortalamaları 131,69, standart sapmaları 19,16; Milli Eğitim Bakanlığı'nın tavsiye ettiği kitapları okuma sıklıklarının ortalaması 2,50, standart sapması 2,32 ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın tavsiye ettiği filmleri izleme sıklıklarının ortalaması 3,52 ve standart sapması 2,47 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlardan hareketle öğretmen adaylarının öğretmen yeterliklerinin ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu ancak tavsiye edilen kitapları okuma ve filmleri izleme oranlarının çok düşük olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Öğretmen Yeterliği Puanlarının Öğrenim Görülen Anabilim Dalı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

YETERLİK	N	X	SS	F	P	FARK (Scheffe)
(1) Sınıf Eğitimi	70	53,53	4,96			
(2) Türkçe Eğitimi	43	51,79	5,71			
(3) Müzik Eğitimi	27	49,37	3,24			1>3
(4) Resim-iş Eğitimi	22	52,23	5,61	2,537	,021	1>5
(5) Sosyal Bilgiler Eğitimi	64	51,42	5,48			6>3
(6) Fen Bilgisi Eğitimi	41	52,73	6,21			7>3
(7) İlköğretim Matematik Eğitimi	36	52,89	4,23			

Tablo 3'e göre, öğretmen adaylarının (n=303) öğretmen yeterliklerinin öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir (p<,05).

Gruplar arası farklılaşmanın nedenini bulmak amacıyla yapılan Scheffe testi sonucuna göre sınıf eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarıyla müzik eğitimi ve sosyal bilgiler eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları arasında sınıf eğitimi anabilim dalındaki öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Fen bilgisi eğitimi ve ilköğretim matematik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarıyla müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları arasında fen bilgisi ve ilköğretim matematik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının Öğrenim Görülen Anabilim Dalı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

TUTUM	N	X	SS	F	P	FARK
(1) Sınıf Eğitimi	70	132,10	20,02			
(2) Türkçe Eğitimi	43	133,47	16,13			
(3) Müzik Eğitimi	27	121,96	24,06			
(4) Resim-iş Eğitimi	22	134,23	17,32	1,508	,175	
(5) Sosyal Bilgiler Eğitimi	64	133,92	17,75			
(6) Fen Bilgisi Eğitimi	41	132,27	17,39			
(7) İlköğretim Matematik Eğitimi	36	129,92	21,21			

Tablo 4'e göre, öğretmen adaylarının (n=303) öğretmen meslek tutumlarının öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığının Tavsiye Ettiği Kitapları Okuma Sıklıklarının Öğrenim Görülen Anabilim Dalı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

KİTAP	N	X	SS	F	P	FARK (Scheffe)
(1) Sınıf Eğitimi	70	2,83	2,08			
(2) Türkçe Eğitimi	43	2,58	1,92			1>4
(3) Müzik Eğitimi	27	3,63	3,88			3>4
(4) Resim-iş Eğitimi	22	1,55	1,71	2,315	,034	3>5
(5) Sosyal Bilgiler Eğitimi	64	2,20	2,67			3>6
(6) Fen Bilgisi Eğitimi	41	2,17	1,61			3>7
(7) İlköğretim Matematik Eğitimi	36	2,42	1,59			

Tablo 5'e göre, öğretmen adaylarının (n=303) Milli Eğitim Bakanlığı'nın tavsiye ettiği kitapları okuma sıklıklarının öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($p<,05$). Gruplar arası farklılaşmanın nedenini bulmak amacıyla yapılan Scheffe testi sonucuna göre sınıf eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarıyla resim eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları arasında sınıf eğitimi anabilim dalındaki öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları ile resim eğitimi, sosyal bilgiler eğitimi, fen bilgisi eğitimi ve ilköğretim matematik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları arasında müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığının Tavsiye Ettiği Filmleri İzleme Sıklıklarının Öğrenim Görülen Anabilim Dalı Değişkenine Göre Farklılaşma Durumlarına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

FİLM	N	X	SS	F	P	FARK (Scheffe)
(1) Sınıf Eğitimi	70	3,26	2,10	3,931	,001	2>6
(2) Türkçe Eğitimi	43	3,84	2,69			3>1
(3) Müzik Eğitimi	27	5,22	3,95			3>2
(4) Resim-iş Eğitimi	22	4,32	2,98			3>5
(5) Sosyal Bilgiler Eğitimi	64	3,30	2,02			3>6
(6) Fen Bilgisi Eğitimi	41	2,68	1,92			3>7
(7) İlköğretim Matematik Eğitimi	36	3,22	1,78			4>6

Tablo 6'ya göre, öğretmen adaylarının (n=303) Milli Eğitim Bakanlığının tavsiye ettiği filmleri izleme sıklıklarının öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($p<,05$). Gruplar arası farklılaşmanın nedenini bulmak amacıyla yapılan Scheffe testi sonucuna göre Türkçe eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarıyla fen bilgisi eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları arasında Türkçe eğitimi anabilim dalındaki öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları ile sınıf eğitimi, sosyal bilgiler eğitimi, fen bilgisi eğitimi ve ilköğretim matematik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları arasında Müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Resim eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarıyla fen bilgisi eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları arasında resim eğitimi anabilim dalındaki öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının Öğretmen Yeterliği Puanları, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanları, Kitap Okuma Sıklıkları ve Film İzleme Sıklıklarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşma Durumlarına İlişkin Bağımsız Gruplar t-testi Sonuçları

CİNSİYET	Gruplar	N	X	S.S.	t	sd	P
YETERLİK	Kadın	188	52,84	5,11	2,771	301	,006
	Erkek	115	51,12	5,44			
TUTUM	Kadın	188	133,73	17,92	2,389	301	,018
	Erkek	115	128,36	20,69			

KİTAP	Kadın	188	2,74	2,33	2,352	301	,019
	Erkek	115	2,10	2,26			
FİLM	Kadın	188	3,54	2,39	,219	301	,827
	Erkek	115	3,48	2,62			

Tablo 7'ye göre, öğretmen adaylarının (n=303) öğretmen yeterliklerinin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın tavsiye ettiği kitapları okuma sıklıklarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<,05$), Milli Eğitim Bakanlığının tavsiye ettiği filmleri izleme sıklıklarının ise anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>,05$). Araştırma sonuçlarına göre kadın öğretmen adaylarının öğretmen yeterlikleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın tavsiye ettiği kitapları okuma sıklıkları erkek öğretmen adaylarından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığının Tavsiye Ettiği Kitapları Okuma Sıklıklarına İlişkin Frekans Sonuçları

	Okumadım	Okudum		Okumadım	Okudum		Okumadım	Okudum
K1	297	6	K12	287	16	K23	299	4
K2	296	7	K13	285	18	K24	293	10
K3	291	12	K14	238	65	K25	293	10
K4	300	3	K15	289	14	K26	288	15
K5	297	6	K16	301	2	K27	264	39
K6	291	12	K17	300	3	K28	296	7
K7	268	35	K18	266	37	K29	295	8
K8	157	146	K19	168	135	K30	303	0
K9	298	5	K20	257	46	K31	298	5
K10	290	13	K21	292	11	K32	298	5
K11	286	17	K22	257	46			

Tablo 8'e göre, öğretmen adaylarının (n=303) Milli Eğitim Bakanlığının tavsiye ettiği kitaplar içerisinde en çok okudukları kitaplar sırasıyla K8 (Beyaz Zambaklar Ülkesinde), K19 (Küçük Prens) ve K14 (Emile) numaralı kitaplar olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının (n=303) Milli Eğitim Bakanlığının tavsiye ettiği kitaplar içerisinde en az okudukları kitaplar ise sırasıyla K16 (Modern Dünyanın Bunalımı), K17 (Halkın Bilim Tarihi) ve K4 (Cahil Hoca) numaralı kitaplar olarak belirlenmiştir. K30 (Bilim Kilisesi: Özgür Bir Toplumda Bilim) numaralı kitap ise öğretmen adaylarının hiçbirisi tarafından okunmamıştır.

Tablo 9. Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığının Tavsiye Ettiği Filmleri İzleme Sıklıklarına İlişkin Frekans Sonuçları

	İzlemedim	İzledim		İzlemedim	İzledim
F1	279	24	F12	272	31
F2	288	15	F13	81	222
F3	288	15	F14	261	42
F4	272	31	F15	200	103
F5	281	22	F16	282	21
F6	234	69	F17	286	17

F7	284	19	F18	287	16
F8	268	35	F19	292	11
F9	271	32	F20	64	239
F10	243	60	F21	277	26
F11	287	16			

Tablo 9'a göre, öğretmen adaylarının (n=303) Milli Eğitim Bakanlığının tavsiye ettiği filmler içerisinde en çok izledikleri filmler sırasıyla F20 (3 Aptal), F13 (Her Çocuk Özeldir) ve F15 (Ölü Ozanlar Derneği) numaralı filmler olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının (n=303) Milli Eğitim Bakanlığının tavsiye ettiği filmler içerisinde en az izledikleri filmler ise sırasıyla F19 (Sevgili Öğretmenim), F2 (Süpermen'i Beklerken) ve F3 (Olmak ve Sahip Olmak) numaralı filmler olarak belirlenmiştir.

Tablo 10. Öğretmen Adaylarının Öğretmen Yeterliği Puanları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının En Çok Okunan Kitaplara Göre Farklılaşma Durumlarına Yönelik Bağımsız Gruplar t-testi Sonuçları

EN ÇOK	Kitap	Gruplar	N	X	S.S.	t	sd	P
YETERLİK	K8	Okumadım	157	51,88	5,72	-1,054	301	,293
		Okudum	146	52,52	4,80			
	K19	Okumadım	168	51,55	5,49	-2,366	301	,019
		Okudum	135	52,99	4,95			
TUTUM	K14	Okumadım	238	51,80	5,24	-2,472	301	,014
		Okudum	65	53,62	5,30			
	K8	Okumadım	157	130,30	20,20	-1,314	301	,190
		Okudum	146	133,19	17,93			
K19	Okumadım	168	130,71	20,10	-,998	301	,319	
	Okudum	135	132,92	17,93				
K14	Okumadım	238	130,53	18,73	-2,026	301	,044	
	Okudum	65	135,94	20,25				

Tablo 10'a göre, öğretmen adaylarının (n=303) öğretmen yeterliklerinin K19 (Küçük Prens) ve K14 (Emile) numaralı kitapları okuma durumları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ise K14 (Emile) numaralı kitabı okuma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($p<,05$).

Tablo 11. Öğretmen Adaylarının Öğretmen Yeterliği Puanları ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarının En Çok İzlenen Filmlere Göre Farklılaşma Durumlarına Yönelik Bağımsız Gruplar t-testi Sonuçları

EN ÇOK	Film	Gruplar	N	X	S.S.	t	sd	P
YETERLİK	F20	İzlemedim	64	50,14	5,17	-3,549	301	,000
		İzledim	239	52,74	5,21			
	F13	İzlemedim	81	50,52	5,16	-3,371	301	,001
		İzledim	222	52,80	5,23			
	F15	İzlemedim	200	51,95	5,26	-1,091	301	,276
		İzledim	103	52,65	5,37			
TUTUM	F20	İzlemedim	64	127,22	20,42	-2,115	301	,035
		İzledim	239	132,89	18,68			
	F13	İzlemedim	81	128,33	20,55	-1,851	301	,065
		İzledim	222	132,92	18,53			
	F15	İzlemedim	200	132,00	18,60	,388	301	,698
		İzledim	103	131,10	20,30			

Tablo 11'e göre, öğretmen adaylarının (n=303) öğretmen yeterliklerinin ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının F20 (3 Aptal) ve 13 (Her Çocuk Özeldir) numaralı filmleri izleme durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($p<,05$).

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırmanın ilk alt problemine ait veriler analiz edilmiş ve öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliklerinin yüksek ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının genel itibarıyla olumlu düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, Baykara (2011); Çağlar (2013); Erdem (2012); Yeşilyurt (2013) ve Serin vd. (2015)'in yaptıkları araştırma sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Bu sonuçtan hareketle öğretmen adaylarının genel anlamda mesleki yeterliklerinin yüksek olduğu ve mesleğe yönelik olumlu bir tutuma sahip oldukları söylenebilir. Bu durumun nedeni olarak ise araştırmaya dahil edilen öğretmen adaylarının son sınıf olmaları, bu nedenle de artık mesleğe ilişkin gerekli donanıma büyük ölçüde sahip olmaları ve geçen süreye bağlı olarak mesleğe ilişkin olumlu duygusal bir bağ kurmuş olmaları gösterilebilir.

Ancak öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığı'nın tavsiye ettiği kitapları okuma oranının ve tavsiye edilen filmleri izleme oranının çok düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu kitap okuma alışkanlığı ve sıklığına yönelik, Arı ve Demir (2013); Altay, Çakır ve Çakır (2011); Kuş ve Türkyılmaz (2010) ve Yılmaz (2006)'nın yaptıkları çalışmada elde ettikleri öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığının düşük olduğu sonucuyla paralellik göstermektedir. Ayrıca yapılan araştırmalarda öğretmen adayları kitap okuma sıklıklarının

düşük olmasının nedenleri olarak; yeterli okuma alışkanlığına sahip olmama, ders yoğunluğu ve buna bağlı olarak boş zamanlarının olmaması, KPSS'ye hazırlanmak, TV seyretmeyi tercih etme, gün içerisinde kitle iletişim araçlarına ayrılan zamanın fazlalığı, gazete ve dergi okuma ile TV, film ve interneti, kitap okumaya göre, daha zevkli bulmaları şeklinde belirtmişlerdir (Yalman, Özkan ve Kutluca 2013; Kuş ve Türkyılmaz 2010; Geçgel ve Burgul 2009; Aslantürk 2008; Odabaş, Odabaş ve Polat 2008; Arıcı 2008; Tel 2007; Tel, Öcalan, Ramazanoğlu ve Demirel 2007 ve Yılmaz 2006). Öğretmen adaylarının tavsiye edilen filmleri izleme sıklıklarının düşük olmasına yönelik bulgu ise Oruç ve Sarıbudak (2015) yaptıkları çalışmada elde ettikleri yönetici ve öğretmenlerin oldukça az sayıda eğitim içerikli film izledikleri bulgusuyla örtüşmektedir. Ayrıca Bahar (2009) öğretmen adaylarının haftalık televizyon izleme sürelerinin 18.28 saat olduğunu belirlemiştir. Bu süre diğer yaş gruplarını da kapsayan araştırmalarda bulunan izleme sürelerinden kısadır. Öğrenci yurdunda barınan öğrenciler yurt gibi yerlerde televizyon izlerken diğer izleyicilerin tercihlerini de dikkate almak zorundadırlar. Bu durumun öğrencilerin televizyon izleme sürelerini kısaltıcı bir etki yaparken, televizyon izleme ile ilgili tercihlerini de etkilediğini belirtmiştir. Ayrıca bu çalışmada öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığı'nın tavsiyesi olan kitap ve filmleri okuma ve izleme sıklıkları belirlenmeye çalışıldığından, öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığı'nın böyle bir tavsiyesi olduğundan haberdar olmamaları da bu sonucu doğurmuş olabilir.

Araştırma sonucu elde edilen bir diğer bulguya göre öğretmen adaylarının öğretmen yeterliklerinin öğrenim görülen anabilim dallarına göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu Yeşilyurt (2013); Çapri ve Çelikkaleli (2008); Şeker, Deniz ve Görgeç (2005) ve Erişen ve Çeliköz (2003)'ün öğretmen adaylarının mesleki yeterlik inançlarının alanlarına göre farklılaştığı bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Farklı bölümlerdeki öğretim elemanı kadrosu, alana özgü yeterlikler, öğrenci profili ve buna benzer bir takım etkenler bu durumun nedeni olarak gösterilebilir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda ise anabilim dallarına göre herhangi bir farklılık belirlenmemiştir. Bu durum, Çapri ve Çelikkaleli (2008)'in öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumlarının programlarına göre farklılaşmadığı bulgusuyla paralellik göstermektedir. Fakat Meryem vd. (2014), Engin ve Koç (2014), Çağlar (2013), Gökçe ve Sever (2012) ve Bulut ve Doğan (2006) yaptıkları araştırmalarda öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda anabilim dalı değişkeninin bir faktör olduğu ve öğretmen adaylarının tutumlarının öğrenim görülen anabilim dalına göre farklılık gösterdiğini belirlemişlerdir. Çalışmaya dahil edilen öğretmen adaylarının son sınıfta olmalarına bağlı olarak dört yıl boyunca öğretmenlik mesleğini içselleştirmiş olmaları ve mesleği icra etmeye kendilerini hazırlıklı hissediyor olmalarına bağlı olarak tutumlarının bütün programlar için benzer olmasının nedeni olarak gösterilebilir.

Kitap okuma ve film izleme oranlarına bakıldığında en çok kitap okuyan ve en çok film izleyenler müzik öğretmen adayları iken, en az kitap okuyanlar resim, en az film izleyenler ise fen bilgisi öğretmen adaylarıdır. Çalışmanın yedi farklı anabilim dalında yürütüldüğü düşünüldüğünde anabilim dalı değişkenine göre oluşan bu farklılaşmanın sınırlı anabilim dalı için geçerli olduğu görülmektedir. Bozpolat (2010) ve Batur, Gülveren ve Bek (2010) yaptıkları çalışmalarında öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarında bölüm bazında bir fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Ancak yine de müzik öğretmenliği öğrencilerinin film izleme ve kitap okuma sıklıklarının diğer programlara

nazaran yüksek çıkmasının nedeni olarak bu öğrencilerin sosyal ve entelektüel yönlerinin daha yüksek olmasından kaynaklandığı ve teorik ders yüklerinin diğer anabilim dallarına oranla daha az olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırma sonuçları cinsiyetin öğretmen yeterliği, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve kitap okuma sayısı üzerinde anlamlı farklılık oluşturan bir faktör olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Buna göre kadın öğretmen adaylarının yeterlikleri, tutumları ve kitap okuma sayıları erkek öğretmen adaylarından anlamlı derecede daha yüksektir. Bu bulgu, Çiftçi ve Taşkaya (2010); Ekici (2008); Çapri ve Çelikkaleli (2008); Saracaloğlu ve Yenice (2009); Üstüner vd. (2009);'un öğretmen yeterliği konusunda yaptıkları araştırma sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Öğretmen yeterliği konusunda yapılan bazı çalışmalarda Morgil vd. (2004); Britner ve Pajares (2006); Çelikkaleli ve Akbaş (2007) ve Baykara (2011) ise cinsiyetin yeterlik üzerinde anlamlı bir faktör olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre kadın adaylar lehine farklılaştığı belirlenmiştir. Bu bulgu, Gürbüz ve Kışoğlu (2007); Çapri ve Çelikkaleli (2008); Eraslan ve Çakıcı (2011); Gökçe ve Sever (2012); Çağlar (2013) ve Mergen vd. (2014)'ün yaptıkları araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bulut ve Doğan (2006) ile Engin ve Koç (2014) ise yaptıkları çalışmalarda cinsiyetin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum üzerinde anlamlı bir faktör olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle Türk toplumunun sosyal yapısı düşünüldüğünde, toplum tarafından kız çocuklarına daha çok öğretmenlik mesleğinin yakıştırılması ve bu doğrultuda telkinlerde bulunulması, kız öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin olumlu tutumlarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek olmasının bu bulgunun nedeni olarak değerlendirilebileceği düşünülmektedir (Çapri ve Çelikkaleli, 2008).

Araştırma sonucunda kadın öğretmen adaylarının kitap okuma sıklıklarının erkek öğretmen adaylarına oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Arı ve Demir, (2013) yaptıkları çalışmada kadın öğretmen adaylarının okuma ilgisinin erkek adaylardan daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Yine bir başka çalışmada Yılmaz ve Benli (2010) öğretmen adaylarının okuma tutumlarını incelemiş ve kadın öğretmen adaylarının okuma tutumlarının erkek aday öğretmenlerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. İlgar vd. (2015); Kuş ve Türkyılmaz (2010); Batur, Gülveren ve Bek (2010) ve Gömleksiz (2004) de yaptıkları çalışmalarda kadın öğretmen adaylarının okuma sıklıklarının daha fazla, kitap okuma alışkanlıklarının daha yüksek, kitap okumayı daha çok sevmekte ve okuma alışkanlığında daha olumlu tutuma sahip olduklarını belirlemişlerdir. Cinsiyetin ise film izleme sayısı üzerinde ise herhangi bir etkisi olmadığı görülmüştür.

Milli Eğitim Bakanlığının tavsiye ettiği kitaplardan öğretmen adayları tarafından en çok okunanların sırasıyla Beyaz Zambaklar Ülkesinde (146), Küçük Prens (135) ve Emile (65), en çok izlenen filmlerin ise Üç Aptal (239), Her Çocuk Özeldir (222) ve Ölü Ozanlar Derneği (103) olduğu belirlenmiştir. Bu kitap ve filmlerin en çok okunan ve en çok izlenen filmler olmasının nedeni olarak tavsiye edilen kitaplar ve filmler içerisindeki en popüler kitap ve filmler olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Oruç ve Deniz (2015)'de yaptıkları çalışmalarında okul yöneticileri ve öğretmenlerin çoğunun kendilerine sunulan eğitim içerikli filmlerden popüler olanları izledikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Öğretmen adaylarının en çok okudukları kitaplara ve en çok izledikleri filmlere göre yeterlik ve tutumlarında kitap okuyan ve film izleyen öğretmen adayları lehine anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Oruç ve Deniz (2015) ise yaptıkları çalışmalarında

eğitimcilerin izlemiş oldukları eğitim içerikli filmlerin sınırlı sayıda olduğu fakat buna rağmen, izlemiş oldukları filmlerden olumlu yönde etkilendikleri ortaya çıkmıştır. Bununla beraber eğitimcilerin, izledikleri filmlerdeki karakterlerin bulunduğu eğitim ortamlarını, kendi buldukları eğitim ortamlarıyla karşılaştırdıkları, yaşananları kıyasladıkları görülmüştür. Ayrıca öğretmenler eğitim içerikli filmlerin eğitim fakültelerinde okutulan derslerde kaynak olarak kullanılabileceği yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin filmleri, fakülte dersleri için etkili bir kaynak olarak gördüğü sonucuna ulaşmışlardır. Bir başka çalışmada ise Kaşkaya ve Çavuşoğlu (2017) okul ve öğretmen içerikli sinema filmlerinin sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme becerilerini olumlu yönde geliştirdiği sonucuna ulaşmışlardır. Chennault (2006) ise eğitimcilerin filmlerdeki ana karakterlerle özdeşim kurduklarını belirtmiştir. Kurulgan ve Çekerol (2008) güçlü okuma alışkanlığına sahip üniversite öğrencilerinin akademik başarılarının da yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Öğretmen yeterliliği üzerinde birçok faktörün etkisinin olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Örneğin, Ghaith ve Yaghi (1997) yaptıkları çalışmada, öğretim sürecinde yeni yaklaşım ve yöntemlerin kullanılmasına yönelik tutumlarla, genel öğretim yeterliği ile değil ama kişisel öğretim yeterliği arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki saptamıştır. Bu sonuca göre, bir öğretmenin ve/veya öğretmen adayının, yapılan bilimsel çalışmalar sonucunda ortaya çıkan ve öğretim sürecinde kullanılan yeni yöntem, teknik ve etkinliklerin neler olduğunu, nasıl uygulandığını araştırması ve uygulaması, onların kişisel anlamda kendi öğretimsel yeterliklerini olumlu yönde etkilemektedir. Bu etki ise genel çerçevede öğretmen yeterliğine olumlu katkılar sağlamaktadır.

Tüm bu sonuçlar ve literatür bulguları ışığında öğretmen adaylarına ve onların lisans eğitim süreçlerine ilişkin getirilebilecek öneriler şunlardır;

1. Mili Eğitim Bakanlığının önerdiği eğitimsel kitap ve filmlerin öğretmen adaylarının lisans eğitimlerine, bölüm ve anabilim dalı farkı gözetilmeksizin seçmeli bir ders niteliğinde dahil edilmesi sağlanmalıdır.

2. Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarını artırma ve kitap okuma tutumlarını olumlu yönde etkileme adına lisans eğitimleri süresince bir boş zaman etkinliği olarak gerek bir kulüp gerekse de farklı etkinliklerde çeşitli faaliyetler düzenlenmelidir.

3. Eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştiren tüm bölüm ve anabilim dallarında düzenlenecek olan bu tür ders ve faaliyetlerden sonra onların mesleğin gereklerine, yeterliklerine dair görüşlerini ve yine bu derse karşı geliştirilen tutumlar gibi diğer bazı değişkenleri konu edinen çalışmaların yapılması gerekmektedir.

4. Aynı tür çalışmalar halen çalışmakta olan öğretmenler üzerinde de gerçekleştirilmeli ve bu sayede öğretmenlerinde bu konuda mevcut durumları belirlenerek gerektiği hallerde hizmet içi eğitim kapsamında bir kurs veya seminer olarak bu konu üzerine yoğunlaşılmalıdır.

KAYNAKÇA

Altay, A., Çakır, G. & Çakır, A. (2011). Turizm ve otel işletmeciliği programı öğrencilerinin kitap okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Trakya bölgesinde yer alan MYO'ları örneği. 2. Uluslararası 6. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu. 25-27 Mayıs 2011. Adnan Menderes Üniversitesi. Aydın.

- Arı, E. & Demir, M. K. (2013) İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 116-128.
- Arıcı, A. F. (2008). Okumayı niye sevmiyoruz? Üniversite öğrencileri ile mülakatlar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (10), 91-100.
- Aslantürk, E. (2008). Sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının okuma ilgi ve alışkanlıklarının karşılaştırılması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Bahar, H. H. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin barındıkları yere göre çeşitli televizyon programlarını izleme sürelerinin değerlendirilmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 145-169.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Batur, Z., Gülveren, H. & Bek, H. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi örneği, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (1), 32-49.
- Baykara, K. (2011). Öğretmen adaylarının bilişötesi öğrenme stratejileri ile öğretmen yeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 80-92.
- Bozpolat, E. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Zeitschrift für die Welt der Türken (Journal of World of Turks)*, 2 (1), 411- 428.
- Britner, S. L. & Pajares, F. (2006). Sources of science self-efficacy beliefs of middle school students. *Journal of Research in Science Teaching*, 43 (5), 485-499.
- Brouwers, A. & Tomic, W. (2001). The factorial validity of scores on the teacher Interpersonal self-efficacy scale. *Educational and Psychological Measurement*, 61 (3), 433-445.
- Bulut, H. & Doğar, Ç. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 13-27.
- Chennault, R. E. (2006). *Hollywood films about schools: Where race, politics and education intersect*. The United States of America: Palgarave Macmillan.
- Çağlar, Ç. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin yabancılaşma düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13 (3), 1497-1513.
- Çapri, B. & Çelikkaleli, Ö. (2008). Investigation of pre-service teachers' attitudes towards teaching and professional self-efficacy beliefs according to their gender, programs and faculties. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (15), 33-53.
- Çelikkaleli, Ö. & Akbaş, A. (2007). Pre-service teachers' science instruction self-efficacy beliefs as predictor of attitude toward science course. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 3 (1), 21-34.
- Çiftçi, S. & Taşkaya, S. M. (2010). Pre-service teachers' relationship between self-efficacy, and communication skills. 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*. 20-22 Mayıs 2010. Fırat Üniversitesi. Elazığ.

- Diken, İ. H. (2004). A study of the validity and reliability of the Turkish version of the teacher efficacy scale. *Eurasian Journal of Educational Research*, 16, 102-112.
- Ekici, G. (2008). The effects of the classroom management lesson on pre-service teachers' teacher sense of self-efficacy. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 98-110.
- Engin, G. & Koç, Ç. G. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 182, 153-168.
- Eraslan, L. & Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (2), 427-438.
- Erdem, C. (2012). Türk dili ve edebiyatı öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlik alguları ve tutumları üzerine bir araştırma. *Turkish Studies – International Periodical For the Languages Literature and History of Turkish or Turkic*, 7 (4), 1727-1747.
- Erişen, Y. & Çeliköz, N. (2003). Öğretmen adaylarının genel öğretmenlik davranışları açısından kendilerine yönelik yeterlilik alguları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1, (4), 427-439.
- Geçgel, H. & Burgul, F. (2009). Eğitim fakültesinde öğrencilerin okuma ilgi alanları (Çanakkale örneği). *TÜBAV Bilim Dergisi*, 3 (2), 341-353.
- Ghaith, G. & Yaghi, H. (1997). Relationships among experience, teacher efficacy, and attitudes toward the implementation of instructional innovation. *Teaching and Teacher Education*, 13 (4), 451-458.
- Gökçe, F. & Sezer, O. G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Uludağ Üniversitesi örneği). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 1-23.
- Gömleksiz, M. N. (2004). Geleceğin öğretmenlerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi: Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 1-21.
- Gürbüz, H. & Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen-edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 71-83.
- İlgar, L., İlgar, Ş. & Topaç, N. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına ilişkin görüş ve tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 41, 99-116.
- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum, algı, iletişim*. Ankara: Elips Kitap Kesit Tanıtım. Ltd. Şti.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kaşkaya, A. & Çavuşoğlu, F. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarında eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesi: okul ve öğretmen içerikli sinema filmleri uygulaması. *International Online Journal of Educational Sciences*, 9 (3), 842 – 861.
- Kurtulgan, M. & Çekerol, G. S. (2008). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8 (2), 237-258.

- Kuş, Z. & Türkyılmaz, M. (2010). Sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmeni adaylarının okuma durumları: (ilgi, alışkanlık ve okuma stratejilerini kullanım düzeyleri). *Türk Kütüphaneciliği*, 24 (1), 11-32.
- Mergen, H., Arslan, H., Mergen, E. B. & Arslan E. (2014). Öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutum ve kaygıları. *NWSA-Education Sciences*, 9 (2), 162-177.
- Morgil, İ., Seçken, N. & Yücel, A. D. (2004). Based on some investigation of self-efficacy beliefs of pre-service chemistry teachers variables. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6 (1), 62-72.
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. & Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9 (2), 431-465.
- Oruç, Ş. & Sarıbidak, D. (2015). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim içerikli filmlerin eğitim ortamlarına etkisine ilişkin görüşleri. *International Journal of Field Education*. 1 (1). 19-41.
- Papanastasiou, C. (2002). School, Teaching and family influence on student attitudes toward science: Based on TIMSS data for Cyprus. *Studies in Educational Evaluation*, 28 (1), 71-86.
- Saracaloğlu, A. S. & Yenice, N. (2009). Investigating the self-efficacy beliefs of science and elementary teachers with respect to some variables. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 5 (2), 244-260.
- Serin, K. M., Güneş, M. A. & Değirmenci, H. (2015). Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile mesleğe yönelik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 4 (1), 21-34.
- Silah, M. (2000). *Sosyal psikoloji (davranış bilimi)*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Şeker, H., Deniz, S., & Görgeç, İ. (2005). Tezsiz yüksek lisans öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlikleri üzerine değerlendirmeleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 42, 237-253.
- Tel, M., Öcalan, M., Ramazanoğlu, F. & Demirel, E. T. (2007). Bazı sosyoekonomik değişkenlere göre beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin okuma alışkanlıkları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (1), 185- 199.
- Toruk, İ. (2008). Üniversite gençliğinin medya kullanma alışkanlıkları üzerine bir analiz. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 475-488.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. & Özer, N. (2009). Secondary school teachers' self-efficacy beliefs. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 1-16.
- Yeşilyurt, E. (2013) Öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 12 (45), 88-104.
- Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Gerçek, C. & Soran, H. (2004). Teacher self-efficacy belief. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 58. <<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi58/yilmaz-koseoglu.htm>> adresinden erişildi. (Erişim Tarihi: 15.11.2017)

Yılmaz, M. & Benli, N. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (1), 281-291.

Yılmaz, Z. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığı. *İlköğretim Online*, 5 (1), 1-6.

EK-1: MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞININ TAVSİYE ETTİĞİ FİLM LİSTESİ

SIRA	FİLM ADI
F1.	Birinci Sınıf / The First Grader
F2.	Süpermen'i Beklerken / Waiting For Superman
F3.	Olmak ve Sahip Olmak / Être et Avoir / To Be and To Have
F4.	Can Dostum / Good Will Hunting
F5.	İmparatorlar Kulübü
F6.	Kara (Black)
F7.	Özgürlük Yazarları
F8.	Patch Adams
F9.	Kör Nokta
F10.	İki Dil Bir Bavul
F11.	Billy Elliot
F12.	Koro / Les Choristes
F13.	Yerdeki Yıldızlar / Taare Zameen Par
F14.	Kara Tahta / Takhtesiah (Blackboards)
F15.	Ölü Ozanlar Derneği / Dead Poets Society
F16.	Sınıf / Entre Les Murs (The Class)
F17.	Tepetaklak Nelson / Half Nelson
F18.	Canım Öğretmenim / Monsieur Lazhar
F19.	Sevgili Öğretmenim / Mr. Holland's Opus
F20.	3 Aptal / 3 Idiots
F21.	Asya'nın Kandilleri (Belgesel)

EK-2: MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞININ TAVSİYE ETTİĞİ KİTAP LİSTESİ

SIRA	KİTAP ADI
K1.	Türkiye'nin Maarif Davası Nurettin Topçu Dergah
K2.	Doğunun Bilgisi Batının Bilimi Joseph Needham MAB
K3.	Dünya Okulu: Eğitimi Yeniden Düşünmek Salman KHAN YKY
K4.	Cahil Hoca Jacques Rancier Metis
K5.	Öğretmen Frank Mccourt Altın Kitaplar
K6.	Medeniyet Köprüsü: Beş Şehirli Kültür ve Turizm Bakanlığı
K7.	Okulsuz Toplum Ivan Illich Şule
K8.	Beyaz Zambaklar Ülkesinde Grigory Petrov Hayat
K9.	Bir Eğitim Tasavvuru Olarak Mahalle/Sıbyan Mektepleri İsmail Kara- Ali Birinci Dergah
K10.	Çocuklar Neden Başarısız Olur? John Holt Beyaz
K11.	Meraklı Zihinler (Bir Çocuk Nasıl Bir Bilim İnsanı Olur) John Brockman Tübitak
K12.	Eğitim Üzerine Immanuel Kant İz
K13.	Kafa Karıştırıcı Kelimeler Rasim Özden ören İz
K14.	Emile J. J. Rousseau YKY
K15.	Ezilenlerin Pedagojisi Paulo Freire Ayrıntı
K16.	Modern Dünyanın Bunalımı Rene Guenon Hece
K17.	Halkın Bilim Tarihi Clifford D. Conner Tübitak
K18.	Hızır ile Kırk Saat Sezai Karakoç Diriliş
K19.	Küçük Prenses Antoine De Saint-Exupéry Hece
K20.	Sofie'nin Dünyası Jostein Gaarder Pan
K21.	Eğitim - Gençlik - Üniversite Peyami Safa Ötüken
K22.	Bir Bilim Adamının Romanı Oğuz Atay İletişim
K23.	Üniversite (Bir Dekan Anlatıyor) Henry Rosovsky Tübitak
K24.	Duygusal Zekâ Daniel Goleman Varlık
K25.	Okul Sıkıntısı Daniel Pamac Can
K26.	İnsan ve İnsanlar Çiğdem Kağıtçıbaşı Evrim
K27.	Küçük Ağaç'ın Eğitimi Forrest Carter Say
K28.	Başarısızlığın Olmadığı Okul William Glasser Beyaz
K29.	Sosyal Bilimleri Açın Gulbenkian Komisyonu Metis
K30.	Bilim Kilisesi: Özgür Bir Toplumda Bilim Paul Feyerabend Pınar
K31.	Bürokratlar Erhan Bener Everest
K32.	Çocuk Davamız Kazım Karabekir YKY